

Voorzitter,

Eindelijk staat het onderwerp begraafplaatsen weer op de agenda van de raad. In april vorig jaar heeft de raad, na uitvoerige inspraaktrajecten, een scenariokeuze gemaakt. Nu staat de verdere uitwerking van die keuze op de agenda. Overigens wel een keuze die niet de onze was. Wij hadden graag ruimte gezien voor het kopen van graven voor onbepaalde tijd en een langere uitgiftetermijnen dan nu het geval is.

De CDA-fractie hecht eraan om ook dit onderdeel van het traject zorgvuldig af te handelen en we willen ons daarom niet onder tijdsdruk laten plaatsen. Als we voor een zorgvuldige besluitvorming meer tijd nodig hebben, dan moeten we die nemen.

Onze fractie heeft zich in de personen van Hetty Bouius, Lucas Hummel, Jan Ballast en ondergetekende de afgelopen periode nadrukkelijk verdiept in de materie en vele gesprekken met betrokkenen en uitvaartorganisaties gevoerd.

Voorzitter, voor het CDA staat keuzevrijheid rond begraven en cremieren voorop. Het is een persoonlijke keuze en persoonlijke invullingen (elk graf heeft z'n eigen verhaal). In onze visie moeten er wel erg zwaarwegende redenen zijn om aan wensen van nabestaanden niet tegemoet te komen. Vanuit deze bril hebben we ook gekeken naar de voorliggende stukken.

1. Allereerst een vraag en opmerking rond het proces. Zoals aangegeven spreken we al een hele tijd over het hele begraafplaatsen gebeuren. Wij vragen ons af waarom het college er voor gekozen heeft alleen de verordening opnieuw ter inzage te leggen en niet de verdere besluiten en de financiële uitgangspunten. Deze zijn ook niet besproken met de uitvaartorganisaties. Het is na de inspraakrondes erg stil geworden. Volgens ons hadden we het interactieve proces moeten volhouden en op een goede manier moeten afronden. Graag een toelichting hierop van de wethouder.

Het proces rond de agendering verdient geen schoonheidsprijs. Het is, zelfs voor ons als ingewijden, een hele puzzel om alle stukken in hun samenhang te kunnen bezien en doorgronden. Voor de rest geven de stukken voor ons niet in alle opzichten voldoende informatie. Het gaat dan met name om de geplande investeringen (o.a. trancedron) en de keuzescenarios rond de kostentoedeling en de tarieven.

1. Verordening begraafplaatsen Hoogeveen

In de verordening zelf staan weinig politieke items;

In artikel 2 van de verordening geeft de raad aan het college de mogelijkheid nadere uitvoeringsregels te stellen. Bij deze uitvoeringsregels (zoals opgenomen in het Besluit gemeentelijk begraafplaatsen) hebben wij nogal wat opmerkingen. Daar komen we straks uitvoeriger op terug. Afhankelijk van hoe wordt omgegaan met onze opmerkingen houden wij in overweging of we deze bevoegdheid wel uit handen willen geven, zeker gezien de gevoeligheid van het onderwerp.

De uitvaartorganisaties hebben gereageerd op de concept-verordening. Ze hebben een aantal wijzigingsvoorstellen gedaan. Wij kunnen ons niet vinden in de verwerking van deze wijzigingsvoorstellen. Het is niet de hele winter om 16.00 uur donker, nabestaanden kunnen zelf ook zorgen voor verlichting en wij willen ons in deze niet laten leiden door wat in andere gemeenten gebruikelijk is. Zoals aangegeven hechtten wij aan keuzevrijheid en een persoonlijke invulling van de uitvaart. Daar horen deze keuzes bij.

Wij stellen daarom voor om gehoor te geven aan de inspraakreactie van de uitvaartorganisaties en deze aanpassingen in de verordening door te voeren. Overigens is voor ons de normale toeslag voor werken op buitengewone tijden/dagen/uren wel akkoord.

Verder opmerkingen wijzigingen:

3. Artikel 5.4 c: grafstenen/grafplaten kunnen geweigerd worden als ze onvoldoende duurzaam zijn. Wij vragen ons af waarom deze bepaling is opgenomen in de verordening.

Wat is duurzaam? Is dat een oude boomstronk of een glasplaat? Dit is niet nader toegelicht. In onze ogen wordt hiermee te veel ruimte geboden voor ambtelijk hobbyisme.

2. Uitgangspunten Besluit gemeentelijke begraafplaatsen

Ruiming graf

Voorzitter voor alle duidelijkheid. De raad heeft vorig jaar april (zonder steun van de CDA-fractie) scenario 3 vastgesteld waarin staat dat alle graven die na midden jaren 90 zijn uitgegeven vroeg of laat zullen worden geruimd. Er wordt een ruimingscyclus in gang gezet. Dat is voor nu een gegeven.

U zult begrijpen dat wij enorm hechtten aan een uiterst zorgvuldige omgang met graven, begraven lichamen en nabestaanden. Wij moeten er niet aan denken dat er een graf geruimd zal worden door een stomme administratieve fout of onzorgvuldig handelen. Ook angstbeelden van hoe na het ruimen omgegaan wordt met menselijke resten spelen regelmatig door ons hoofd. Dat moeten we ten koste van alles voorkomen.

Een eerste aanzet daarvoor is een ruimingsprotocol waarin vele waarborgen worden ingebouwd. Dit ruimingsprotocol is er nog niet. Wij vinden dit vreemd en erg jammer. Waarom is dit protocol nog niet klaar? Dat had toch moeten kunnen in anderhalfjaar tijd?

Wij krijgen graag de toezegging van het college dat het college dit ruimingsprotocol voor vaststelling voorlegt aan de gemeenteraad. Wij hebben al eerder verwezen naar het Apeldoornse ruimingsprotocol. Als er dan toch geruimd moet worden, dan graag via een dergelijk protocol.

Voorzitter, wij ontvangen ook graag nog nogmaals de bevestiging van het college dat graven die uitgegeven zijn voor onbepaalde tijd, niet anders dan met toestemming van de grafrechtenaren kunnen worden geruimd en dat alle andere graven voor onbepaalde tijd niet worden geruimd.

Schudden

Het is ons als CDA niet duidelijk waarom er een verschil wordt gemaakt tussen ruimen (geen beoordeling van de beheerder) en schudden (beoordeling beheerder) van graven. Bij schudden moet toch ook gewoon rekening gehouden worden met de termijn voor wettelijke grafrust? Als daaraan wordt voldaan moet in onze ogen een graf na schudden opnieuw in gebruikgenomen kunnen worden.

Het lijkt erop dat het college het schudden van graven zoveel mogelijk wil voorkomen, door het inbouwen van extra drempels. Wij snappen dit niet, het is toch een heel mooie keuze wanneer meerdere generaties in 1 graf kunnen worden begraven?

In de toelichting van het besluit (art. 13) staat dat verder dat schudden 8 weken van tevoren moet worden aangevraagd. Dit is natuurlijk niet reeel en ook een onnodige extra regel.

Historische graven

Hiervoor zijn we benieuwd hoe het college hieraan uitvoering wil geven. Wie bepaald wat een historisch graf wordt en hoe behouden we ook graven voor bepaalde tijd langer. Besluitvorming hierover ook graag via de raad. Jammer dat het er nu al niet bij is.

3. Besluit gemeentelijke begraafplaatsen

Hoofdlijn:

- we hebben net een dereguleringsslag gemaakt. Nu komt er een onnodig dik pakket bureaucratische regels bij.
- de eisen in het Besluit zijn te strak omschreven. Het CDA was en is voorstander van het bieden van maximale keuze vrijheid rond begraven/plaatsen c.q. verstrooien van as. Het is een persoonlijke keuze en er moeten erg zwaarwegende redenen zijn om aan wensen niet tegemoet te komen;

Volgens het CDA worden er te zware eisen gesteld aan mensen die (noodgedwongen) een graf moeten kopen/huren. Dit geldt ook voor het overschrijven van bestaande graven op nieuwe "grafrechteigenaren". Mensen moeten zelf actie ondernemen om de duur van grafurst te verlengen, de overschrijving te regelen (binnen een jaar) anders vervalt het graf aan de gemeente en zal er worden geruimd. In geen enkel artikel krijgt de gemeente een inspanningsverplichting om (potentiële) grafrechteigenaren op te sporen, mensen te wijzen op het verlopen van de grafurstermijn, bij verhuizing mensen er op te wijzen dat dit ook doorgegeven moet worden aan de begraafplaatsenadministratie e.d.

Volgens ons moet de gemeente deze inspanningsverplichting wel krijgen. Dit hoort bij een klantvriendelijke en dienstverlenende gemeente zeker bij zo'n precair onderwerp.

We vinden dat de stofkam door het Besluit moet, onnodige regels schrappen, meer keuzevrijheid bieden (zie ook bij inhoudelijke opmerkingen) en een inspanningsverplichting voor de gemeente opgenomen moet worden.

Enkele voorbeelden ter illustratie:

Art. 10 lid 2: akkoord, maar gemeente moet/kan adresgegevens van grafrechteigenaar bij verhuizing toch gemakkelijk direct aanpassen.

Artikel 16. Uitgifte en indeling graven. Lid 2 gaat alleen over samenwonenden of gehuwden (mogen samen in 1 graf) is te eng geformuleerd. Wie is de gemeente om te bepalen wie bij wie in een dubbelgraf begraven mag worden? Is eigen keuze voor betrokkenen. -> **wijzigingsvoorstel**

Art. 17 termijn eigen graven. Lid 2, 3 en 4: inspanningsverplichting gemeente ontbreekt. Gemeente moet mensen wijzen op aanstaand verlopen van de termijn (wordt ook bij rijbewijs gedaan...). -> **wijzigingsvoorstel**

Art. 20 (en 22): overdracht grafrechten. Te strak geformuleerd. Nu alleen mogelijk aan directe bloedverwant en binnen een jaar na overlijden. Anders vervallen de rechten aan de gemeente en kan het graf worden geruimd. Dit is te strak geformuleerd. Het is aan de grafrechteigenaar zelf aan wie hij/zij zijn rechten overdraagt. Als dit artikel gevolgd wordt kunnen de grafrechten niet eens aan een rechtspersoon (bijvoorbeeld stichting) worden overgedragen. Dat was toch altijd het argument om geen grafurstermijn voor onbepaalde tijd toe te staan?

De termijn van een 1 jaar is te kort. De uitgiftetermijn kan wat ons betreft worden aangehouden. -> **wijzigingsvoorstel**

Art. 25. Voor gedenktekens mogen alleen duurzame materialen worden gebruikt. Onzin! Wie bepaald wat duurzaam is? In artikel 26 staan al genoeg voorwaarden (daar komt het woord duurzaam niet meer voor, alleen de term steen). -> **wijzigingsvoorstel** (schrappen)

Art. 27: overige grafbedekking. Dit artikel sluit uit om een gedenktegeltje, een gedichtje o.i.d. op een graf te leggen. Wat een betutteling. -> **wijzigingsvoorstel** (schrappen)

Art. 31: Vazen en bloemen: hierin staat dat alleen potplanten en bloemen in vazen mogen worden geplaatst. Wat een betutteling! Zelfs een rouwkrans of grafstuk is niet toegestaan. Flauwekul. -> **wijzigingsvoorstel** (schrappen).

We missen:

Art. 13: Ruiming graf: In het artikel wordt niet omschreven welke zorgvuldigheidshandelingen het college neemt om onvrijwillige ruiming te voorkomen. Dit kan opgelost worden door bijvoorbeeld een verwijzing op te nemen naar het ruimingsprotocol. **Wijzigingsvoorstel**

Art. 18: termijn algemene graven CDA wil dat ook de grafurst voor algemene graven kan worden verlengd na betaling. -> **wijzigingsvoorstel**

4. Financiële uitgangspunten

Hoofdlijn:

Citaat uit het verkiezingsprogramma: "Voor het CDA zijn begraafplaatsen basisvoorzieningen, waardoor prijzen redelijk moeten zijn." Als CDA hebben we altijd aangegeven dat de keuze tussen begraven en cremieren niet een voornamelijk financiële afweging moet zijn. Begraafplaatsen zijn basisvoorzieningen. Daar moet nu eenmaal geld bij.

In het voorstel gaan we tot 2016 de prijs voor begraven en grafrecht met bijna 100% verhogen. Een zelfde verhoging zal zich laten zien bij de verlengingen. Er is in het voorstel een driedeling gemaakt in kosten (variabele kosten, en twee vormen van instandhoudingskosten). Op deze driedeling is het e.e.a. aan te merken. Met name bij de instandhoudingskosten van de begraafplaatsen zijn vraagtekens te zetten (verreweg de grootste post).

Verdeling graven:

- Van de 11000 graven op begraafplaats Hoogeveen zijn 8800 (80%) uitgegeven voor onbepaalde tijd en 2200 (20%) voor bepaalde tijd.
- Graven voor onbepaalde tijd zijn uitgegeven tot in de jaren 90. Er werd ineens een bedrag aan de gemeente betaald (afkoopbedrag). Dit geld kwam ten goede aan de algemene middelen.
- Graven voor bepaalde tijd zijn alle overige graven. Vroeg of laat zullen deze worden geruimd, waarna het graf opnieuw in gebruikgenomen kan worden. Hier is sprake van een cyclus.

Verdeling bijdragen instandhoudingskosten:

- eigenaren van graven voor onbepaalde tijd hoeven niet meer bij te dragen aan de instandhouding van de begraafplaatsen. Deze hebben hiervoor immers een afkoopsom betaald.
- de gemeente gaat er vanuit dat 30% van de instandhoudingskosten ondergebracht kunnen worden onder de 'parkfunctie'. Het gaat dan om onderhoud van openbaar groen, wegen en paden op de begraafplaatsen.
- alle overige kosten komen ten laste van de eigenaren van graven voor bepaalde tijd.

Resumerend:

Het gros van de graven is jaren geleden uitgegeven voor onbepaalde tijd. Daarvoor heeft men destijds het bedrag aan de gemeente betaald. De gemeente heeft dit met dank aanvaard, maar daarmee ook de verplichting tot onderhoud en instandhouding op zich genomen. Er zijn geen afspraken gemaakt over een jaarlijkse bijdrage.

Onze vraag aan het college, maar ook aan de rest van de raad: is het dan redelijk om nu met terugwerkende kracht de kosten te verhalen op degenen die eigenaar zijn van een graf voor bepaalde tijd. Deze worden dan dubbel 'gepakt'. Ze hebben een graf voor bepaalde tijd en moeten meebetalen aan het onderhoud en de instandhouding van de graven voor onbepaalde tijd.

Wij willen de discussie voeren op basis van een eerlijke toerekening van de kosten. Waar worden de kosten (voor) gemaakt en wie moet deze kosten in redelijkheid betalen. Op dit moment ontbreekt echter nog steeds de precieze onderbouwing van de bedragen.

Denklijn CDA:

- toewerken naar 100% kostendekkendheid instandhoudingskosten voor graven bepaalde tijd;
- de kosten voor het onderhoud en instandhouden van voor onbepaalde tijd uitgegeven graven door de gemeente (uit de algemene middelen) te laten betalen;
- toewerken naar 100% kostendekkendheid voor de variabele kosten rond begraven/bijzetten as e.d.

Voorwaarde voor een goede rekensom is dat er meer duidelijkheid komt over de toerekening van kosten. Volgens ons hadden we ook afgesproken dat we op basis van een goede toerekening meerdere scenario's voor kostentoedeling zouden krijgen. Deze hebben we niet ontvangen en dat vinden we erg jammer.

Overige vragen opmerkingen:

Waarom heeft het college niet gekozen voor meer tariefdifferentiatie? Urnen: minder jaren

Uiteraard worden de bedragen meestal door een verzekering betaald, maar uiteindelijk moeten burgers die premies ook betalen. Dus dat is vestzak broekzak.

Heeft het college nagedacht over het vormen van een fonds waarin de grafrechten worden gestort?

Ook vragen we ons af of het college nog weer onderzoek heeft gedaan aan het uitbesteden van onderhoud e.d.

Investerings

Als raad hebben we steeds gezegd een voorbehoud te maken op alle financiële elementen van het begraafplaatsenbeleid. Dit totale inzicht hebben we nog steeds niet. Dat geldt ook voor de investeringen rond het trancedron dat tot onze verrassing maandag in de krant stond. Onze fractie is er op voorhand niet van overtuigd dat het trancedron gerealiseerd moet worden. Gezien de al geplande tariefsverhogingen en de omvang van de investeringen kunnen wij dit slecht met elkaar rijmen.

Graag willen we een nadere onderbouwing van nut en noodzaak meenemen in de totale afwegingen rond het begraafbeleid. Wij verzoeken het college nu alvast om geen beslissingen te nemen die niet terug te draaien zijn (of al grote investeringen vergen).

Achtergrond info:

Inhoud:

De tarieven voor begraven en het bijzetten van as gaan fors (ten opzichte van 2009 bijna 50%) omhoog. Van nu 1.983 euro voor grafrecht, naar 2.833 in 2010. Daarna gaan de kosten stelselmatig omhoog tot 3.829 in 2016 (bijna 100% stijging!). Dit geldt evenredig ook voor het bijzetten van as.

Naar aanleiding van de notitie met de financiële uitgangspunten zijn de volgende vragen aan de organisaties gesteld:

- Hoeveel graven zijn er nu aanwezig die voor onbepaalde tijd zijn uitgegeven? En hoeveel voor bepaalde tijd?
- Waarom is er niet voor gekozen om het totaal van de kosten (variabel+instandhouding) te verdelen op basis van de verhouding 70/30, 60/40 e.d.
- Zijn er andere kostenbesparingen onderzocht? Uitbesteden van onderhoud?
- Welke belastingen moeten er voor de begraafplaatsen worden betaald?
- Is rekening gehouden met de demografische ontwikkeling (vergrijzing, dus meer sterfgevallen)?
- In 2016 moeten de eerste grafeigenaren de termijn verlengen. Is hiermee rekening gehouden? Dus naast de inkomsten uit nieuwe graven ook verlengingen? Wat zijn hier de tarieven voor.
- Waar zijn de verschillende alternatieven? We zouden toch verschillende keuzemogelijkheden voorgelegd krijgen?
- Hoe verhouden deze tarieven zich tot de tarieven in buurgemeenten? Graag die informatie toesturen.

Hallo Anno Wietze,

Hierbij ontvang je onze antwoorden op de vragen die je vorige week nog hebt gesteld.

1. Op de begraafplaats Hoogeveen liggen bijna 11.000 eigen graven, waarvan ca. 20% is uitgegeven voor bepaalde tijd en 80% dus uitgegeven is voor onbepaalde tijd.
2. In feite is er in 1998 al gekozen voor de kostenverdeling 70/30 die het college nu wederom ruimte geeft tot het invullen ervan.
3. Zie het verslag van de informerende raadsavond van 15 oktober jl.
4. Gemeentelijke belastingen: OZB
Overige belastingen: rioolrechten, waterschapslasten, zuiveringslasten en reinigingsrechten
5. Wij zijn uitgegaan van de huidige uitgiftenorm. Bovendien leven mensen ook langer, dus of er sprake zal zijn van meer sterfgevallen....
6. Ja, er is rekening mee gehouden dat wij vanaf 2016 € 150.000 aan extra inkomsten genereren middels verlengingen. De tarieven hiervoor staan in de tarieventabel onder: 1.2 e.v. "Verlengen van het uitsluitend recht".
7. We kunnen diverse varianten voorleggen, maar we hebben te maken met de opgenomen stelpost. Om deze reden blijkt dat er weinig ruimte is om alternatieven voor te leggen.
8. In de bijlage vind je een overzicht mbt de tarieven van de omliggende gemeenten.

Besluit:

Art. 10.2: Correct

Art. 13: In de uitgangspunten van het Besluit is bij de toelichting opgenomen dat de zorgvuldigheidshandelingen die het college neemt om tot ruiming over te gaan worden beschreven in het ruimingsprotocol. Op deze manier worden onvrijwillige ruiming uitgesloten. In het stadium voorafgaand aan vaststelling van het ruimingsprotocol door het college zal uw mening hierover in een informatieve

bijeenkomst worden gehoord. Uw wens om een verwijzing op te nemen naar het ruimingsprotocol zullen wij ter overweging meenemen bij het opstellen van het definitieve besluit.

Verordening:

Art. 5.4 c: Duurzaam is in de nu voorliggende verordening en het besluit niet gedefinieerd, omdat de inzichten wat betreft duurzaamheid met enige regelmaat wijzigen. Maar je kunt denken aan de zaken zoals deze zijn opgenomen in artikel 11 lid 3 van de beheerverordening begraafplaatsen 1999.

Groet, Daphne

Tarieven omliggende gemeenten

	Begraafrecht	Bijzetting	Grafrecht	Recht urnenkelder/- nis
Hoogeveen	€ 331	€ 166	€ 1983	€ 1024
Emmen	€ 484	€ 40	€ 1919	€ 425
Assen	€ 597	€ 188	€ 1989	€ 498
Meppel	€ 1128	€ 288	€ 1703	€ 1035
De Wolden	€ 633	€ 185	€ 2395	€ 1086
Midden-Drenthe	€ 363	€ 144	€ 1272	€ 637
Zwolle	€ 977	€ 62	€ 977	€ 811
Hardenberg	€ 431	€ 191	€ 2249	€ 1079